

Волкова С.В.

Зворотна перспектива як наративний прийом вписаності міфологійного простору в художній простір тексту (на матеріалі роману-легенди амеріндіанського письменника Скотта Момадея “Шлях до гори дощів”)

*Волкова Світлана Володимирівна, доцент,
докторант кафедри лексикології і стилістики англійської мови імені професора О.М. Мороховського
Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ, Україна*

Анотація. У статті у когнітивно-наративному ключі висвітлюються способи вписаності складових міфологійного простору в художній простір роману-легенди С.Момадея “Шлях до гори дощів”. Надано визначення поняттям “міфологійний образ”, “міфологійно-авторський образ”, “міфологійних простір”. Науковий інтерес зосереджено на прийомі зворотної перспективи як способу вписаності і виявлення в художньому просторі тексту складових міфологійного простору. З’ясовано, що в основі прийому зворотної перспективи лежить процедура наративного мапування, механізмом якого постає символічна парабола.

Ключові слова: міфологійний образ, міфологійний простір, зворотна перспектива, символічна парабола

Американські письменники індіанської літератури ренесансного та постмодерністського періодів (Леслі Сілко, Скотт Момадей, Лінда Хоган) у своїх прозових творах періоду кінця XIX – початку XX століть демонструють широкому американському читачеві особливості амеріндіанського світогляду, світосприйняття та світорозуміння. Тексти цих письменників відмічаються високою художньою майстерністю завдяки особливостям композиційної побудови, типам наративного повісткування, включенню фрагментів автохтонних міфів, легенд і казкових оповідань, в образах яких розгортаються міфологеми *Створення світу, Гармонійного існування, Шляху*.

Специфіка амеріндіанської міфології і фольклору, як її характеризують американські дослідники S. Bronner, H.V. Alexander, S. Thompson, полягає у взаємопроникненні і взаємозалежності компонентів образної системи автохтонних амеріндіанських текстів (міфів, легенд та казкових оповідань). З огляду на це у нашому дослідженні ми звернулись до інтерпретаційно-текстового аналізу різножанрових автохтонних текстів амеріндіанців, який показав, що герої автохтонних текстів “мігрують” із одного жанру в інші. Тобто, в образах героїв автохтонних текстів синтезуються міфологічні і фольклорні ознаки, що дає підставу схарактеризувати їх як *міфологійні*, що акумулюють архетипні знання амеріндіанського етносу про світосприйняття та світорозуміння, а через мотиви їх дій виявити ієрархію етнокультурних цінностей. У концептуальному плані *міфологійний образ* – це оперативна одиниця етносвідомості амеріндіанців, в якій синкретично поєднані міфологічні та фольклорні уявлення, вірування та судження автохтонного населення, за яким конструюється етнокультурна картина світу.

Етнокультурну картину світу визначаємо як лінгвокультурний когнітивний конструкт, що втілює виражені засобами мови світовідчуття і світосприйняття етносом навколишнього світу і людини в цьому світі.

У вербальному плані *міфологійний образ* постає як лінгвокогнітивний текстовий конструкт, в якому інкорпоровано знання про символи і знаки, цінності і концептуальні домінанти етнокультурної картини світу амеріндіанців.

Міфологічні уявлення автохтонного населення, що втілені в амеріндіанських міфологійних образах, зазнають переосмислення в образах амеріндіанських художніх прозових текстів, утворюючи етноархетипне яд-

ро *міфологійно-авторських образів*, які тлумачимо як лінгвокогнітивний текстовий конструкт, що інкорпорує відбиті крізь призму авторської свідомості коди культури, вербалізовані в художньому тексті образними засобами, властивими ідіолокту й ідіостилу автора.

Міфологійні та міфологійно-авторські образи постають складовими міфологійного простору амеріндіанських художніх прозових текстів. *Міфологійний простір* амеріндіанських художніх прозових текстів розуміємо як лінгвокогнітивне й семіотичне утворення системно пов’язаних між собою компонентів, до яких відносимо різні типи й види міфологійних образів-символів і знакових елементів культури, що постають домінантами етнокультурної картини світу амеріндіанців.

Актуальність дослідження зумовлена загальною спрямованістю етнолінгвістичних студій на виявлення засобів втілення в мові художнього тексту етнокультурних, народно-психологічних і міфологічних уявлень та особливостей світосприйняття етносом.

Об’єктом дослідження постає міфологійний простір амеріндіанських художніх прозових текстів.

Предметом – зворотна перспектива як наративний прийом вписаності міфологійного простору у художній простір амеріндіанських художніх прозових текстів (на матеріалі роману-легенди “Шлях до Гори Дощів”).

Оскільки вважаємо, що способи вписаності складових міфологійного простору розрізняються залежно від жанрових і композиційних особливостей тексту, а також типів наративного повісткування, **мета** дослідження полягає в тому, щоб з’ясувати когнітивно-наративні механізми вписаності міфологійного простору в художній простір роману-легенди Навара Скотта Момадея “Шлях до Гори Дощів”.

Для розкриття наративних прийомів вписаності міфологійних образів у художній простір амеріндіанських художніх прозових текстів слідом за Л.І.Белеховою застосуємо операцію наративного мапування, підґрунтям якого слугують параболічне й есеїстичне художнє мислення [2, с. 169]. Можливість параболічного мислення зумовлена здібністю автора-повістувача, автора-персонажа та адресата до наративної уяви – інакомовлення, оскільки повсякденний досвід людини структуровано у вигляді наративного потоку (розповіді) [5, с. 77]. М.Тернер трактує параболічне мислення як універсальну рису художнього мислення взагалі [14, р. 13-15].

Екстраполюючи тлумачення Л.І. Белехової, під наративним мапуванням розуміємо лінгвокогнітивну операцію проектування знань про етнокультурні знання, втілені в міфологічних мотивах та образах автохтонних амеріндіанських текстів на художній простір прозових текстів шляхом їх переосмислення та інакомовного втілення в міфологічно-авторських художніх образах. У контексті нашого дослідження наративне мапування розуміємо як комплексну лінгвокогнітивну операцію, яка залучає різні види мапувань через проекцію етномотивів та образів автохтонних текстів на художні образи амеріндіанських прозових текстів, втілюючи їх шляхом іносказання, параболи.

Яскравим прикладом такої параболи постає роман-легенда Скотта Момадея “Шлях до Гори Дошів”. Назва роману містить індекс (виражений словом *шлях*) того, що в оповіді буде розгортатися схема подій, пов’язаних з певними змінами (соціальними, ментальними, психологічними, ціннісними) у житті етносу. Шлях, про який йдеться у романі-легенді, – це не тільки зміна географічного локусу, пов’язана з переселенням племені кайова з заходу на схід, що відбулось історично у житті цього племені, але це також і шлях, що символізує зміни у світобаченні й світосприйнятті і, як результат, набуття нових етнокультурних цінностей.

Композиційно-сюжетна структура кожної з 24 частин роману представляє триптих, де в ланцюжок зібрано різні за жанром і формою повісткування наративи (фольклорний текст – історико-етнографічний коментар – особистісно-авторське сприйняття), і заключено в рамку із прологу, вступу, епілогу і двох поетичних текстів, одне з яких починає оповідь, а друге завершує її.

Пролог роману виконує дидактичну функцію, оскільки готує читача до подорожі, яку він здійснить разом із племенем кайова. У пролозі виокремлено часові і просторові межі подорожі: “*THE JOURNEY BEGAN one day on the edge of the northern Plains.*”. Тут автор дає загальне уявлення про символічні віхи народного шляху, маркерами якого постають: порожній деревинний стовбур (колискова племені) і Гора Дошів (останній пункт подорожі племені кайова), річка Йеллоустоун і Чорні Холми, похмура тіснота Скелястих Гір і сонячний простір Великих Рівнин. Етнокультурний герой Тай-ме (людина-тварина) набуває опоетизованого звучання в ореолі синтезу авторської і народної фантазії, символізуючи культ Творця-хранителя, якого шанували і шанують люди племені кайова: “*The great adventure of the Kiowas was going forth into the heart of the continent. They began a long migration from the headwaters of the Yellowstone River eastward to the Black Hills and south to the Wichita Mountains. Along the way they acquired horses, the religion of the Plains, a love and possession of the open land. Their nomadic soul was set free. In alliance with the Comanches they held dominion in the southern Plains for a hundred years. In the course of that long migration they had come of age as a people. They had conceived a good idea of themselves; they had dared to imagine and determine who they were. [...] There were many people, and oh, it was beautiful. That was the beginning of the*

Sun Dance. It was all for Tai-me and it was a long time ago.”.

У наведеному вище тексті прологу експліковано когнітивний сценарій *Шляху*, що, за думкою Дж. Лаккоффа, у своїй основі як пропозиційній моделі має структурну схему: джерело шляху – здійснення шляху – мета, де джерелом постає вихідний стан, метою – кінцевий стан, а події між ними розглядаються як відмітки цього шляху [13]. Сценарій як когнітивну структуру можна представити в лінійній площині художнього повісткування трьома основними етапами: зв’язка, кульмінація сюжету і розв’язка.

Когнітивний сценарій шляху племені кайова має не тільки свою структурну схему (початок, розвиток дій і фінал), але й визначається параметрами: семантичним, за яким виокремлюємо соціокультурне значення цього шляху (*great adventure, a long migration, the beginning of the Sun Dance*); семіотичним, за яким виявляємо етнокультурний (*they acquired horses, the religion of the Plains, a love and possession of the open land*) та духовний смисли їхньої подорожі (*Their nomadic soul was set free, they conceived a good idea of themselves, dared to imagine and determine who they were, It was all for Tai-me*).

Відповідно до зазначених параметрів у кожній з 24 частин основного повісткування розгортається одна з міфем (наносмислів) міфологеми *шляху*.

Включення до кожної з 24 частин основного повісткування різних типів наративу (автохтонних текстів міфів та легенд племені кайова, історико-етнографічних коментарів і ліричних прозових мініатюр) утворює не тільки композиційний триптих, але й наративний, що має множинний характер (Б.А. Успенський), оскільки відбувається з позицій різних точок зору (наратора-оповідача, наратора-етнографа, наратора-персонажа). Знайти смисловий зв’язок між текстами з множинним характером точок зору вважається можливим за умов виявлення механізмів дії зворотної перспективи (термін П. Флоренського).

Інтерес до зворотної перспективи посилюється у ХХ столітті в теорії і практиці образотворчого мистецтва (Р. Арнхейм, Б.В. Раушенбах, П.А. Флоренський) у зв’язку з відродженням тенденцій до символізму і середньовічної художньої спадщини.

Приємом зворотної перспективи – це техніка зображення предметів у просторі, коли віддалені деталі сприймаються більшими за розміром, ніж ті, що знаходяться ближче до спостерігача [7, с. 329]. Завдяки такому прийому в центр основної уваги потрапляє художня деталь, що, за задумом автора, несе певний смисл (соціальний, етнокультурний, сакральний, художній).

У контексті нашого дослідження *зворотної перспективи* розуміємо як спосіб поєднання розпорошених в тексті художніх деталей, фонових фігур, в яких закладено етнокультурні смисли. В композиційно-сюжетному ключі такі деталі, тригери, сприяють цілісності художнього тексту.

Б.М. Ейхенбаум, досліджуючи творчість М. Гоголя, характеризував художні деталі як звучні слова для гармонійного ефекту. Ці лексичні одиниці як позначки символічних понять майже непримітні, вони дивергентно розподілені в художньому просторі тексту і

збираються за принципом звукоподоби (прийом висунення на перший план знань про предмет як етнокультурний символ). Розташовуються ці деталі в сильних позиціях тексту і у такий спосіб вони фіксуються в ейдетичній пам'яті інтерпретатора, а лексичний тригер як сигнал до згадування про таку деталь повертає інтерпретатора до фрагменту тексту зі схожим лексичним знаком, який слугує носієм етнокультурної інформації. Художня деталь стає сигналом зворотної перспективи [1, с. 279].

У романі "Шлях до Гори Дошів" в єдину мозаїку поєднуються різні типи повістунів, в яких наратор постає: 1) оповідачем автохтонної легенди, який оперує міфологічними знаннями про світогляд племені кайова, які він подає адресату майстерно, художньо-естетично з використанням етнокультури (М.В. Шевченко, Н.В. Воробей, І.О. Маляренко), алюзій на етнокультурні та духовні цінності; 2) істориком-етнографом, який робить екскурс в історію, включаючи в художній текст реальні факти, пов'язані з життям людей кайова; 3) персонажем-наратором (А. Корольова, В. Шмід, Ф. Штанцель), який акцентує на своїй родовій причетності до племені кайова. У процесі розгортання оповіді у формі триптиху образ наратора змінюється від стороннього співрозмовника з адресатом/читачем (*You know, everything had to begin, and this is how it was They called themselves Kwuda, "coming out"*) до дослідника історичних подій, який розповідає про "них" як об'єктів свого спостереження (*They called themselves Kwuda and later Tepda, both of which mean "coming out"*) та представника етносу, який розповідає від імені свого "Я" (*I remember coming out upon the northern Great Plains in the late spring ...*).

Для постмодерністського нарративу характерним є трансформація форм повістунів у різні "голоси", руйнування лінійності та однозначності текстової інформації, що зумовлюють ризоматичний стиль викладу – невизначеність між порядком подій нарративу та порядком їхнього "розповідання" і, як наслідок, створення особливого типу "нелінійного письма" [12, р. 84] чи "діалогу текстів" [4, с. 47].

У романі-легенді "Шлях до Гори Дошів" тексти, що входять до складу триптиху, розрізняються типами нарративу: міфологічним, історичним і автобіографічним. Всі три нарративи поєднані предметом повістунів і загальною темою. Сплетіння різних точок зору у такому повістуні не тільки виокремлює значущість кожного з них, але й сприяє утворенню єдиного міфологічно-художнього простору тексту, цілісність якого формується за рахунок лексико-семантичних маркерів зворотної перспективи та лексико-графічних засобів фокусування уваги читача на кожній із трьох частин текстового триптиху.

З урахуванням всіх зазначених нами аспектів проаналізуємо, частину роману, в якій розгортається міфема "початок життя". Як і всі інші ця частина маніфестує триптих, що складається з міфологічного, історичного та автобіографічного нарративних пластів, кожен із вирізняється графічним оформленням.

Так, міфологічний пласт подано курсивом та розрядженим типом друку: *"They lived at first in the mountains. They did not yet know of Ta-me, but this is what they knew: there was a man*

and his wife. They had a beautiful child, a little girl whom they would not allow to go out of their sight. But one day a friend of the family came and asked if she might take the child outside to play. The mother guessed that would be all right, but she told the friend to leave the child in its cradle and to place the cradle in a tree. While the child was in the tree, a redbird came among the branches. It was not like any bird that you have seen; it was very beautiful, and it did not fly away. It kept still upon a limb, close to the child. After a while the child got out of its cradle and began to grow taller, and the child was borne up into the sky. She was then a woman, and she found herself in a strange place. Instead of a redbird, there was a young man standing before her. The man spoke to her and said: "I have been watching you for a long time, and I knew that I would find a way to bring you here. I have brought you here to be my wife." The woman looked all around; she saw that he was the only living man there. She saw that he was the sun".

Історичний пласт друкується звичайним шрифтом: "There the land itself ascends into the sky. These **mountains** lie at the top of the continent, and they cast a long rain shadow on the sea of grasses to the east. They arise out of the last North American wilderness, and they have wilderness names: Wasatch, Bitterroot, Bighorn, Wind River".

Автобіографічний – курсивом іншого типу шрифту, нерозрядженою формою друку: *"I have walked in a mountain meadow bright with Indian paintbrush, lupine, and wild buckwheat, and I have seen high in the branches of a lodgepole pine the male pine grosbeak, round and rose-colored, its dark, striped wings nearly invisible in the soft, mottled light. And the uppermost branches of the tree seemed very slowly to ride across the blue sky."*

Кожен із текстів друкується з невеликим інтервальним відступом від інших. У такий спосіб всі частини триптиху потрапляють у центр уваги адресата.

Виділені напівжирним шрифтом слова **mountains**, **a mountain meadow** постають фоновими фігурами, що здійснюють смисловий зв'язок між трьома різними за жанром та темою текстами і слугують сигналами-тригерами зворотної перспективи. Так, етнокультурне значення гори, як одного з пунктів розгортання міфології шляху, полягає в тому, що означає місце, яке символізує початок життя, розвитку, формування тощо.

Етнографічні словникові джерела та енциклопедичні словники символів дають такі тлумачення виділеної нами в трьох текстах лексичної одиниці *гора*: "духовна висота і центр світу, межа, де земля стикається з небом, символ вищості, вічності, чистоти, сталості, підйому, направленості, виклику" [15, с. 62], "символ наближеності до Бога, оскільки піднімається над повсякденною рівниною людства і простирається до неба." [16, с. 166]. У путівнику з амеріндіанської міфології етнокультурне значення гори пояснюється як щось сакральне, що є часткою духовної спадщини амеріндіанців ("mountains were special places to the

Native Americans. Some mountains were considered sacred, either due to some special power that the peak possessed or because it was the home of certain deities that were a part of the Indians' spiritual legacy") [17, p. 104].

Так, у кожному з трьох частин тексту відбувається нарощення значень образу Гора від денотативного (в історичному пласті) до конотативних (у міфологічному та автобіографічному).

Історичний пласт композиційно розміщено посередині і саме в цій центровій частині лексична одиниця *гора* вживається у своєму денотативному значенні, оскільки йдеться про гори як географічні реалії Північної Америки, що лежать в центральній частині континенту і утворюють стіну, що слугує перепоном для дощів. Отже, в образі *гори* тут втілено профанний код.

В міфологічному пласті *гора* набуває конотативного сакрального значення, символізуючи початок життя (*at first*), місце народження племені (*in the mountains*), зв'язок з небом через дерево, що росло на горі і почало рости вище і вище, доки не досягло неба. Так, в міфологічному пласті шляхом поєднання знакових образів гори, дерева і неба реалізується сакральний код: гора – символ гармонійного зв'язку неба і землі.

В автобіографічній частині триптиху відбувається поширення конотативного значення гори за рахунок субстантивізації: гора – *гірський луг*. Гора сприймається не тільки як центр простору, навколо якого все відбувається, а набуває поширеного значення, що експліковано субстантивізацією лексеми *гора* з класу іменників (*mountains* – у перших двох текстах) до класу прикметників (*a mountain meadow* – у третьому тексті). Домінантним у новообразі *a mountain meadow* постає слово луг, що означає рівний простір з багатою рослинністю і теплим кліматом, а "гірський" слугує його дескриптором. Така зміна меж простору від вертикально спрямованої до горизонтально поширеної символізує установлення гармонійного існування в природі. Повістування в цій частині триптиху йдеться від імені першої особи однини, оскільки автор-оповідач сам є учасником подій. Атмосфера гармонії передається прикметниками (*bright, rose-colored, soft*),

образами-метафорами (*mountain meadow bright with Indian paintbrush, branches of the tree ride across the blue sky*), образами-фітонімами (*lupine and wild buckwheat, pine*) та зоонімами (*grosbeak*), характерних для гірської місцевості.

У ході аналізу фрагменту роману-легенди "Шлях до Гори Дощів" ми виявили, що композиційно-сюжетна структура його основних частин будується за принципом триптиху, в якому поєднуються три типи наративу: міфологічний, історичний і автобіографічний. Ці типи наративу відрізняються також і формою повістування, де оповідач постає оповідачем, істориком-етнографом і персонажем-натором. Три типи наративу у складі триптиху відносяться до різних часових просторів, адже вони поєднані образами, в яких закодовано певний етнокультурний смисл. Ословлені форми цих образів слугують тригерами прийому зворотної перспективи, в основі якого лежить процедура нарративного мапування, механізмом якої виступає параболічне поєднання сакрального, профанного та духовного смислів через міфологічні та міфологічно-авторські художні образи.

Дія зворотної перспективи як нарративного прийому вписаності міфологічного простору в художній простір тексту можлива за умов наявності в тексті таких факторів:

- 1) прогноуюча функція фрагменту тексту, в подіях якого бере участь образ-символ;
- 2) маркер або індикатор того, що треба звернутися до попередньої інформації тексту або до фонових, енциклопедичних знань;
- 3) тригер, який активізує діяльність ейдетичної пам'яті;
- 4) референт – ключ до розгадування, що відсилає до етнокультурних знань.

Перспективою подальшого дослідження вбачаємо в виявленні нарративних прийомів вписаності складових міфологічного простору в амеріндіанських художніх есеїстичних текстах, а також побудові когнітивно-семіотичної моделі міфологічного простору в амеріндіанських художніх прозових текстах.

ЛІТЕРАТУРА (REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие / Рудольф Арнхейм. – М. : Прогресс, 1974. – 391с.
Arnheim R. Art and visuality / Rudolf Arnheim. – M. : Progress, 1974. – 391p.
2. Белехова Л.І. Словесний поетичний образ в американській поезії: лінгвокогнітивний аспект / Л.І. Белехова. – Монографія. – М. : «Звездопад», 2004. – 376с.
Bieliekhova L.I. Verbal poetic image in American poetry: linguistic and cognitive aspect / L.I. Bieliekhova. – Monography. – M. : "Zvezdopad", 2004. – 376p.
3. Корольова А.В. Типологія нарративних кодів інтимізації в художньому тексті / А.В. Корольова. – К. : Видавничий центр КНЛУ, 2002. – 267с.
Koroleva A.V. Typology of narrative codes of intimization in literary text / A.V. Koroleva. – K. : KNLU, 2002. – 267p.
4. Кристева Ю. Избранные труды: Разрушение поэтики / Юлия Кристева : [пер. с фр.]. – М. : Российская политическая энциклопедия, 2004. – 656с.
Kriesteva J. Selected works: Breaking the poetics / Julia Kriesteva : [translated from fr.]. – M. : Russian political encyclopedia, 2004. – 656p.
5. Молчанова Г.Г. Имя собственное и слияние концептов (К основаниям когнитивной лингвистики) // Традиционные проблемы языкознания в свете новых парадигм знания: Материалы Круглого Стола, апрель 2000. – М. : Институт языкознания РАН. – 2000. – С. 75-81.
Molchanova G.G. Proper name and mixing the concepts (cognitive linguistics basis) // Traditional problems of language studying in the light of new paradigms: Materials of Round Table, april, 2004. – M. : Language studying institute. – 2004. – P. 75-81.
6. Успенский Б.А. Семиотика искусства. – М. : Школа "Языки русской культуры", 1995. – 360с.
Uspensky B.A. Semiotics of the art. – M. : Languages of Russian Culture, 1995. – 360p.
7. Флоренский П.А. Обратная перспектива / П.А. Флоренский. – Соч. В 4-х т. – Т. 3. – М. : Мысль, 1999. – 623с.
Florensky P.A. Reverse perspective / P.A. Florensky. – Works in 4 books. – Book 3. – M. : Thought, 1999. – 623p.
8. Хамитов Н.В. Освобождение от обыденности: искусство как разрешение противоречий жизни / Н.В. Хамитов. – К. : Наукова думка, 1995. – 118с.

Hamitov N.V. *Releasing from ordinary life: the art of solving the antagonisms of life* / N.V. Hamitov. – K. : Scientific thought, 1995. – 118p.

9. Шульга Н.В. Мифологема в структуре массового политического сознания : автореф. дис. ... канд. филос. наук : 09.00.11 / Надежда Викторовна Шульга. – Омск : ОГТУ, 2006. – 16с.

Shulga N.V. *Mythologema in the structure of massive political conscious: abstract of candidate thesis: 09.00.11 / N.V.Shulga.* – Omsk : OSTU, 2006. – 16с.

10. Юнг К.Г. Архетипы и символ / Карл Густав Юнг. – М. : Renaissance, 1991. – 306с.

Jung K.G. *Archetypes and symbols* / K.Jung. – M: Renaissance, 1991. – 306p.

11. Boyer R. Archetypes / R.Boyer // Companion to Literary Myths, Heroes and Archetypes. – L.; N.Y. : Routledge, 1996. – P. 110-117.

12. Derrida J. The supplement of copula: philosophy before linguistics / J.Derrida; [ed. By J.H.Harari] // Textual Strategies: Perspectives in Post-Structural Criticism. – New York: Cornell University Press, 1979. – S. 82-120.

13. Lakoff G., Turner M. More than Cool Reason: A Field Guide to Poetic Metaphor. – Chicago: The University of Chicago Press, 1989. – 230 p.

14. Turner M. The Literary Mind: The Origin of Thought and Language. – N.Y.; Oxford : Oxford University Press, 1998. – 187p.

Словники та довідники (Dictionaries and guides)

15. Трессиддер Дж. Словарь Символов / Джек Трессиддер [пер. с англ. С. Палько]. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 1990. – 448с.

Tressider J. Dictionary of Symbols / J. Tressider. – M. : Fair-Press, 1990. – 448p.

16. Энциклопедический словарь символов. – М. : ООО «Издательство АСТ», 2003. – 1056с.

Encyclopedia dictionary of symbols. – M. : ООО “AST”, 2003. – 1056p.

17. Bryant, Page. The Aquarian Guide to Native American Mythology. – London : The Aquarian Press, 1991. – 172p.

Ілюстративний матеріал (Illustrative material)

18. Momaday, N. Scott. The Way to Rainy Mountain. – New Mexico : University of New Mexico Press, 1969. – 89p.

Volkova S.V. Reverse perspective as a narrative device of including mythologic space into literary space of the text in the novel-legend by S. Momaday “The Way to Rainy Mountain”

Abstract. On the focus of cognitive-narrative aspect the article highlights the means of including mythologic space into literary space of S. Momaday’s novel-legend “The Way to Rainy Mountain”. It is given the definition of “mythologic image” and “mythologic space”, Scientific interest focuses on the device of reverse perspective. It is proved that reverse perspective is grounded on the procedure of narrative mapping, whose mechanism is considered to be symbolic parabola.

Keywords: *mythologic image, mythologic space, reverse perspective, symbolic parabola*

Волкова С.В. Обратная перспектива как нарративный прием вписанности мифологического пространства в художественное пространство романа-легенды С. Момадея “Путь к Горе Дождей”

Аннотация. В статье в когнитивно-нарративном аспекте освещаются способы вписанности составляющих мифологического пространства в художественное пространство романа-легенды С. Момадея “Путь к Горе Дождей”. В работе даны определения понятий “мифологический образ” и “мифологическое пространство”. Научный интерес обращен к приему обратной перспективы как способу вписанности и выявления в художественном пространстве текста составляющих мифологического пространства. Установлено, что в основе приема обратной перспективы лежит процедура нарративного мапирования, механизмом которого выступает символическая параболла.

Ключевые слова: *мифологический образ, мифологическое пространство, обратная перспектива, символическая параболла*